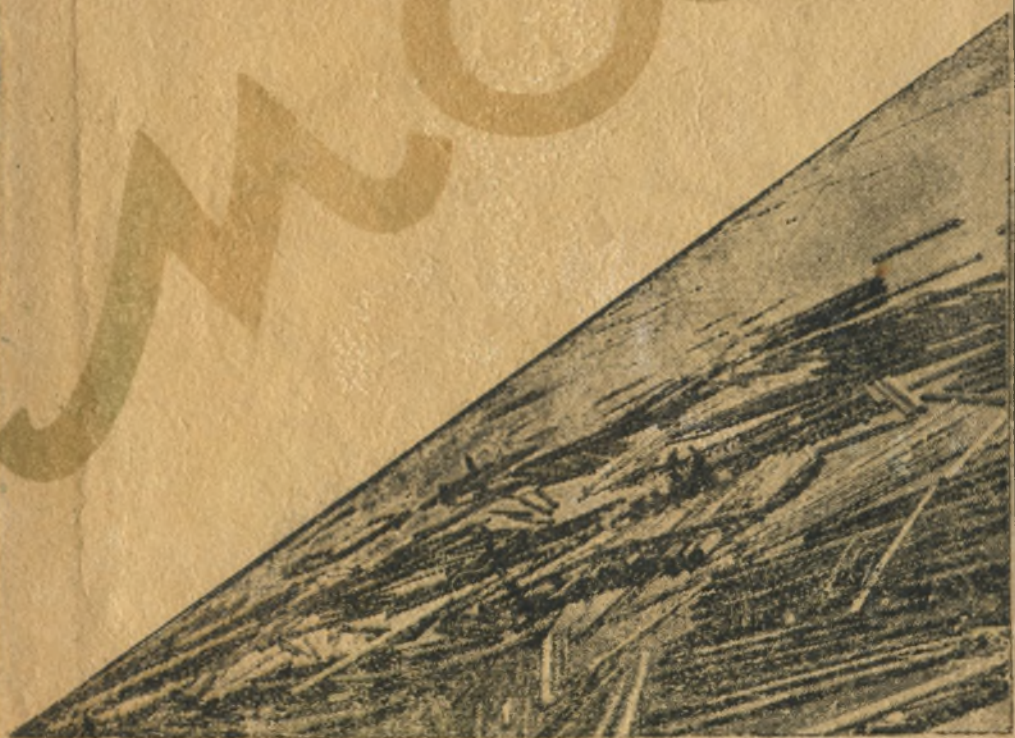

ЊОБДІНСА ВІТТОР

МНОМ

КОМІ НІГА ЛЕЗАНІН

НОБДИНСА ВИТТОР

М О Л

ӨҢИ ТОРҖА КЫК СЕРПАСА ВОРСАНТОР

КОМИ ҢИГА ЛЕЗАНИН
СЫКТЫВКАР—1931 *Март*

**В. А. Савин—Моль, пьеса в одном действии
в 2-х картинах—отпечатана в типогр.
Комп Из-ва в колич. 3000 экз.
зак. № 5609 облит № 417
г. Сыктывкар
1931 г.**

ЮЗ

Микајлө, ар 35, коммунист, бригадир
Степан, ар 25, коммунистө кандидат
Гергеј, ар 18-19, комсомолец
Жемөл, ар 54-55
Парас, ар 30-32
Марја, ар 30
Наста, ар 18
Крисан, ар 45
Лаборов, ар 40, участка начальник
4 ударник (2 зон да 2 ныв), -- медвозын најө-жө
петалоны сыны сцена воқө, кыз прөстөј сылысјас.

} бригада

Вөчсө Ежва дорын, берөгын (жуыс оз тыдав). Шө-
рас-моз зевтөма дөраыс вевтув (палаткакоф), виқодыс-
яслы бокногса; сы возын пызан, отар-мөдар бокас
скамјаяс,—виқодыс-яслы помногса. Пыдынжык бипур
возын ошалө пөрт. Чом бокас багырјас, гезјас.

1931 во. Тувсов рыт.

Ворсіг чөжыс кор-сурө кывлө жу вылын керјас-
лөн клонмунөм шы.

Сцена Воссытөз вөчанторјас.

1.

Рупор (бокван, либө сцена вывсаң занавес сајсан):

Гол! Гол! Гол!

Кывтісны лотовкајас, пурјас,—
Ежваті мөдөдчис лузгыны мол.

Гол! Гол! Гол!

Быдөнлөн мед мог вөлі јурас:
Кылөдтөг нөйтк кер мед ез кол!

Гол! Гол! Гол!

Виқөдлөј ворсантор,
Ворсаныс шусө—„Мол“,

Кывзөј „Мол“!

(Рупор лантө. Пырыс-пыр кылө гудөкөн ворсөм:)

(Тайс ворсөм улө, сцена воқө цетөны отар-мөдар бок-
саң 4 сылыс: отарсаыс 1 ныв да 1 зон, мөдарсаыс 2-д зон
да 2-д ныв, мед радөн сувтасны да бергөдчасны виқодыс-яс-
лаң—(радыс лөб тащөм: 1 зон, 1 ныв, 2 зон, 2, ныв)—Сы-
лөны гудөк улө*):

Кылөдчөмын—ыжыд восков,

Сетас кокнөд бур:

Важ-моз вынтө бертны оз ков,

Еща кывтас пур,—

Унжык вөрсө коллам

Јујас куза моллөн.

*) См. мелодіјасө виқөд „Ударник-ыс“ № 3-4—1931 во.

Ставныс (отпырјо шуаломон). Медгырыс
могјасыс
тащомос:

1 зон. Кокнөдны кылөдчан вын!

1 ныв. Женмөдны кылөдчан срок!

2-d зон. Чинтыны кылөдчан дои!

2-d ныв. Вичтыны кылөдчан снаст!

Ставныс (та бөрын бара воҗа-моз сылбны).

Уна вын, да уна пөра

Вичтас выл уж-ног:

Гөрөм-көҗөм оз кол бөрө,—

Могмас кык јон мог,—

Кыкнаныс зев жмитчыс,

Тулысыд оз видчыс

Ставныс (отпырјо шуаломон). Ужлөн.

бур ногјасыс

тащомос:

1 зон. Бригадајасөн!

1 ныв. } Ударничествоөн!

2-d зон. }
1-зон. } Ордјысөмөн!

2-d ныв }
Ставныс (сылбны).

Зіла щощ выл Војвыв течөј,

Мырсыс комі јөз!

Ужсө торкны огө леҗөј —

Враглы лептам грөз:

Жугөдам вөр-валјөн,

Гырыс керјөн, шпалјөн!

(Та бөрын, бара воҗа-моз, гудөк ворсөм улө, сылыс-
јас бөр мунбны,—ставныс отарө.)

III.

Рупор (сајсан). „Мол“ — отыкторја ворсантор;
Бергөдчө тан даскујим морт,
На јылыс женідік вист:

(вождь висталигөн колд занавес вождь петавлыны ворсые-
жасы. Кодарсам петасны, сылаң-жө бөр коло ырыны)

Медвождөр-кык коммунист,
(Петоны Микајло да Степан)

Өткыс—Микајло—шлен...

Микајло (жөзлаң). Бригадир, ме і ем
Рупор (висталө вождь). Мөдыс—Степан-кандидат
Степан (жөзлаң). Щөщ вича кылөдчан лад.

Рупор. Уж жылыс виставны нинөм,
Адзанныд асланыд сінмөн.

(Микајло да Степан мундны).

Өні ми кождөдөс чукоствлам.—Еж!
Комсомолеч Гергеј!

(Петө Гергеј)

Талы дасөкмысөд ар.

Гергеј. Том мортлөн—пыщкөсөј жар,
Бысама уж вылын жар!

(Бөр мунд).

Рупор. Томжасыд, төдөмыс, вөрысөс.
Корлам час петавны пөрысөс.

(Петө Жемөл)

Колхозник активнөј!

Жемөл. Ме—пөрыс морт непартіјнөј.
Нимөј көт містөм,—Жемөл,
Но уж вылын абу-на зев омөл.

Жона ме первојсө шенчи,

Унакөд весігтө венчи:

Миса-өд нинөм оз ло.

Өні ме адза-нин, со! (шеништө кинас бокб)

Ачымөс жанөді прөч,—

Аттө, ме—налим ыры гөч!

(Бөр мунд, балабөжсө гыжалыг-тырји).

Рупор. Жемөллы фивөөн мол кывтөм кажитчө,
Өні-таж ачыс, со, кажитчө..

Кодкө-нө нөшта сен ем али абу?

(Петоны Парас, Наста да Марја).

Кыс, миса?.. Со-таж, вог, кујим нывбаба!

Часлы, мед асныс
Анјас вѣстасасны.

Пара с. Ме—Варлам-Парас.

Наста. Ме—Кѳста-Наста.

Марја. Ме—Мирон-Марја.

Парас Петі-нин ме комынарыс.

Быдмылі гѳла,
Грамота дола,
Но ошјысны поѳѳ—
Пырі колхозѳ.
Колхозсан—татѳѳ,
Асныд, со, адѳад.

Наста. Ме, мѳса, Наста,
Сывны зев мастер...
Помавлі начальнѳј школа,
Тѳдышта ѳніја олѳм
Абу-нин воѳѳа-коѳ полѳм...
даскѳкјамыс арѳс-нин тырі
Регыд-нин, шогма-кѳ пыра
Ме комсомолѳ.

Марја. Ме—колхознѳча нывбаба.
Быдмі, герт, Настаыс слаба:
Том-дырјі слугаын овлі,
Пѳттѳѳ ег јулы-ні сојлы,—
Кулакыд ез сетлы лѳч,
Морт-пыѳѳі менѳ ез вѳѳ.
Воѳѳасыс ѳні-на сола,
Кѳѳ ескѳ бура-нин ола...
Асныд-ѳѳ тѳданныд,—ог сесса долѳ
Бур-јѳзыс бѳрѳ ог кол—
Щѳщ локті коллѳѳны молѳ.

(Бѳр мунѳны).

Рупор. Нывбабас збылыс
Уж вылын зільс...
Ем нөшта тан,
Бригадник Крисан
(Пето гонжалдын Крисан).
Сылыс ме ужсамсө ог төд,
Но-да, со, ачыс-тај локтө,—
Лантышлөј, нолтө!..

Крисан (старо-модаро виждөдөн, кыждчиг-моз)
Тајо бригадаас мырдөн ме сужси,
Ола тан быдөныс гусөн,
Колө, герт, лоны зев сусөн,
Сытөгыд нинөм оз пусы...
Сөмын бригадаыс бур,
Стрөкаыс некор оз сур,
дај пола, себе не мет—
Мед ескө ачым ег шед! .
(Сизі-жө бөр мунө).

Рупор. Тыдалө, агент кулаклөн,
Классөвөј враглөн.
Кужас-өд тащөмыд ылөдчыныд.
Колөкө, торкас-нај кылөдчыныд?
Нөшта-на колі, со, тани вит морт:
Ноль ударник да Лаборов јорт.
Најөс ми огө-нин петкөдлө сетчө
Бөрти ми ставнысө төд вылө бостам,
Өні, час, ворсөмсө тіжанлы востам.

(Горажыка) Төданныд ставөн,
Первојыс таво
Ежваті шкварөдө мол!
Кыланныд шысө?

(Колө өдөдны өдсө да щөщ сцена вылын вөчны кер-
јаслыс клонгөм шысө,—вожд сөсөа корсурө ворсег чөжыс
нуөдны. Пожд отсавны тани гудөкөн щөщ—басјаснас).

Гол! Гол! Гол!
(Воссө занавес медвожда „гол“ бөрын.)

Гергеј (пукалё скамја помын да сапөгсё дбмлё,—бтик
 кокыс сапёга, мёдыс кёптём. (Сылігён кёптём коксё довјёд-
 лё). Јем оль сулалё бокрын, багыра, віждё Ежвалањ (сылігён
 багырнас тојлалё кер). Наста багыр пуалё—воропалё (сы-
 лігён чертышкён кучкалё вороп помас, мед багырыс пырас
 мёдар помас).

Ставныс (рупор мыјён шуас первојја „гол“, щёщ ётла-
 асёны ськёд да сылёпы).

Голь! Голь! Голь!

Зіла коллам мол, мол, мол,

Збылё пёртам тан

Выл Војвыв течан план.

Гергеј (Насталы). дугды, Наста, весшөрё калскан
 сені! Те помыс-ёд багыр воропалём оз-жё ло-а.

Наста. Мыјла-нё оз ло. (кучкалё бара).

Голь! Голь! Голь!

Зіла коллам мол, мол, мол.

Гергеј (віждёлё муас да сералё). Ка-ка-ка! Кыс-нё сі-
 јё лоё? Багырыд, со муас-да? Куш пуад кёт век
 сесса калскы, оз-жё-нін сетчё пыр багырыд...

Наста (лёвёдё багырсё). Мыјла-нё оз пыр (бара куч-
 калё).

Збылё пёртам тан

Выл Војвыв течан план.

Гергеј. Од, јёјыс! Телён-коф ташём ужнадеша-нін
 тыртан плантё. Мёдар помнас відлы, јосла дор-
 нас,—гашкё, регыджык сащас (сералё).

Наста (дёзмёмён). Мыј сені жерјалан? Те-кё сешём
 мастер, мед ескё бостін дај воропалін (еновтё-
 багырсё да муё пёрт дорё).

Гергеј. Ме? Быдлаё ме ог сузсы.

Наста. Кывнад-тај небос быдлаё-на сузсан, ужнад
 кёт он-а (панён відлё пёртыс сојан).

Гергеј. Скормёдісі! (Одјё четчыштё да тувјалё багыр).
 Багыр пуавны он куж, невеста!..

Рупор. Бытто, со, том јызыд воисны пинё,
Ескё-кё сёлөмныс мөдлаө сінө;
Колө-кө тїжанлы төднысө,—
Радејтөны мөда-мөднысө.

Гергеј (нуө да мытчө Насталы). Пөлучајтө, төварыш
Настасса! Багыр гөтов!

Наста (којыштө Гергејлы кокас паньыс). Ак! (Гералөмөн
сувтө). Јуква гөтов!..

Гергеј (четчыштлө өтїк кок јылас). Ок! Со кушөм па-
сібө меным шлопкин?.. Пөс јукваөн кокө?.. (чөв-
тө багырсө да кутө Настаөс). Те-өд ескө мед тајї
вөчїн (көсјө окавны, Наста оз сетчы).

Јемөль. А-а, налімныр гөч, вөрэїн!.. (Јөткө. Наста да
Сергеј летчысөны. Сергеј пукө дөмгыны. Наста—пөрт
дорө).

Наста (Гергејлы, нөжжөник). Јөј Гергеј!

Јемөль. Ласкысөма да лыанас-нын насыпајтыштөма-
да, өдва і вөрэөді (јөткө воэө, эїкөз берлө). Кывт,
кывт, төд ассыд тујтө, налімныр гөч!.. Вот!..
(Кылө өтнаслөн сорні да керјаслөн клонөдчөм шы).

Гергеј (Насталы). Но, ладнө, перја-на ме тесаң а-
тө та-пыфди коркө віз вылын ужалїгад.

Наста (бостө сыны). „Ежва вујїсны,
Веж віз вылын долыд...“

Гергеј (герыбашуө). Онї долыд лої?

Наста (сылө воэө). „Радлө весїг лолыд...
(Мытчысө Јемөль да щөщ помалө сылөмсө).

„Мајбырөј олөмөј!“

Јемөль (сувтөдө багырсө чом бокө да пукөс). Мајбы-
р-өд-ї ем олөмыд өнї. Не воэада кылөдчөмыд не-
бос! Керјыд ачыс шнарїтө, налімныр гөч! Ме ог
вөлі чајт (курїтчө).

Гергеј. Оз-на-тај, Јемөль-фад, ачыс кывт: лоө-на
тојлавны да вескөдлыны. Вот ескө эїк-кө ачыс
кывтїс-ї...

Жемөл. Ок, зонмө, кушом те, Гергеј, сус! Кыс-нө сiјө зiк ас-кежас наплав мунас? Ежваыд-өд абу ворга.. Ме шуа: миґа, он өткодав воґа кылөдчөмтө өнiјакөд.. Тi, герт, том јөз онө төдө, кы-ґи ми вокыс важөн кывтлывлiм... да бостам көт весiґ коланвосасө-на.

Гергеј. Мыјнө омөлыс вөли? Ми-тај, наперво, зев бура кывтим-а..

Жемөл. Мыјла сiґи баквалитчыныс, Гергеј? „Зев бура“. Зiк јi куттөґыс ноксiм, да сiјө-нө бур, налимныр гөч? А таво „петырлун“-кежлө ставным-нiн гор-тын лоам, страдујтны.

Наста. Мыј-нө сесса Мiкајлөјасыс ез кутны воны? Гмена вылө-нiн-өд колө петны..

Жемөл (виґөдлө вывлаң, гөґөр). А пөжалуј петан кад... Но да-өд не друг-на, сенi најө артмөдчасны.. Те, Наста, тыртышт пөрттө, озґык сола ло јукваыд (четчө да бостө шајнiк). Часлы-нө ме ваысла летчыла (муно берөґлаң сувтыштлө да виґөдө). Шыв-гө. Ог вөли верiт, өнi ачым адґа. Снаст-нi, чом-нi, јөз-нi—нiнөм оз ков! Од, быттө ворсөны керјасыс, налимныр гөч! (Муно).

Гергеј (виґөдлө Жемөл бөрсан). „Налимныргөч“ i ем. Моллөн кылөдчөмыс пөрыстө фiвө кутөма... Бура-кө уґсө пуктөма,—герт, ворсiґ моз i мунас.

Наста (было). „Гажа ворсөны,
Гөлөмјасыс бурмө,
(Гергеј щөщ нөжјөнiк отсалө) „Јаґын кылө јургө
(Жемөл мытчысө да щөщ былө) „Бөрсанныс јөла шы“..
(Жемөл локтө Наста дiнө да шајнiкеыс кiстө пөргiвз)..

Наста. Шаң, шаң.. Ва көра сесса лоө јукваыс..
Жемөл (пуктө шајнiккө бөр важ местаас), (Гергејлы). Ва-ыс јамө, Гергеј. Кык чуңвомлөс-нiн өнтајасаң усөма..

Гергеј. Абу-на-өд сiјö кык вест, нiнöм-на повны.
Жемöль. Јона повны, герт, нiнöм, а ковмас, ме чајта
вој кежлас вылыс боннатö естыс шöрлаң пет-
кöдны, мед ескö лыа вылас ез сiбды вöрыд. Тö-
лыс бурöщ сетчö-жö пöлтö-i... Тенад-нö дыр-на
оз дöмсыс?

Гергеј. Ештö-нiн, а мынö ескö?

Жемöль. Јамö-тај, мiса, ваыс-да...

Гергеј. Оз-на-өд космы çикöç. Мынö сесса, јамö-
кö, кöмкот-нiн оз ков дöмны, алi мы?

Жемöль. дöм, дöм, ен сещöма пуçы быд кывјыс...
Ковмас, мiса, боннатö шöрлаң петкöдны—(Мунö-
вадорлаң). Çик петук-кодöс öнија том јöз, налим-
ныр гöч, кöт кыв ен шу. (Виçöдлö ваас да ödjö ба-
гырла локтö). Бара-нiн ласкысöма (мунö да тојлалö
çикöç бердö).

Наста (пöртсö муö пуктö). Но, шаң сесса, пусiс-нiн
öнöç (пуккö скамја вылö). Лунтыр öтик сапöг-пöв
дöмö... Шыбыт лушчö, оз-жö-нiн талун ешты-а.

Гергеј. „Оз ешты“. Ештö-нiн да кыс оз ешты.
(Нöжjöник сылö).

Гол, гол, гол, .

Зiла коллам мол, мол, мол...

Наста. Телöн-код „зiла“-над еща-нiн коллан.

Гергеј. Наста, ен колöкö делмöдчы...

Наста. Воçöстö, öнтаја пыддыд... Вај, ме дöма—
регыджык ештас (нужöдчö).

Гергеј. Ен, шуöны теныд! (бергöдчö мöбарлаңöжык).
Гмена вылö петтöç кö ештас-i—шаң.

Наста. Ок те—жöникi., Гергеј, лок ме дiнöжык
пуксы ..

Гергеј. Ен кiлмы, Наста. Уж дырјi лубовиöј дела-
јасөн абу лöсыд заңимајтчыны комсомолечлы...

Наста. Öнтај-нö мыјла лöсыд вöли ескö?

Гергеј (шпынмунөмөн виçөдлө). Но, „өнтај“! Сіјө-өд багыр воропалөмыс да кокөс јукваөн сотөмыс вөлі көсја...

Наста. Топыд-жө да асыра морт те, Гергеј (жугылтчө).

Гергеј. Абу асыра, а менам ем чорыд выдержанност да тактика! Төдан, мыј сіјө лоө тактикаыс?

Наста. Ме-нө мыјөн төда—абу-өд комсомолка. Көсја-жө ескө пырны-да...

Гергеј (бергөдчө Насталан да сапөгсө сувтөдө пызан выдө). Но, вот, кывзы. Тактикаөн шусө сешөм ног, кыңи колө астө кутны... Али нө, кушөм ногөн, кушөм кадө колө ужавны, гөгөрвоан... Тактика—сіјө сешөмтор, сытөг нинөм оз артмы... Но, вот, шуам, те щөктан менө пуксыны ас дінад, а меным ескө-і окота, да... Јемөл вермас аңыны, оз ло лөсыд...

Наста. Сің-кө сіјө тактикаыд—гусатор... Небыдика сөмын поңө—тапкөдчиг-моз.

Гергеј (дөзмө, кватитө сапөгсө да бөр важмозыс пукө). Лант, јөј! „Гусатор“...—кыскөтај ем? Тактика, шуоны теныд, а абу тапкөдчөм. Öпрөс! Теныд висталан пример пыдди, а те сени сөран—„гусатор“... А нөшта комсомолө лөсөдчан пырны...

Наста. Сөкыд первојтө гөгөрвоныд. Велалан-да, герт көнкө, нинөм і абу сени?

Гергеј. Көни, тактикаас нинөм абу? Ок, те! Ачыд те „нинөм абу“-ыс. Тактика—сіјө зев ыжыдтор... Маңитчи сөмын весшөрө. Онөң ескө ештис-нын сапөгөј-а. Нинөм сесса ог шу, мөдыс, прөстжык пөраын, ставсө вистала лучки (нөжјөвик сыд).

Гол, гол, гол,

Зіла коллам мол, мол, мол...

Наста. Тенад-тај омөлік-жө самыд вөлөма Гергеј.

Гергеј. Кушом ем—олас. Тенад зато бур: пуксө-
мыд да шынквіқан сени, мешајтчан меным. Бытто
сесса некушом уж-нин тенад абу.

Наста (четчө). А мыј-нө вöчныс? Öнi-öd абу-на смө-
на вылын. Вот ескө сени-кө весшөрө пукалі, пö-
чiс сивитны-а (муно портдорө да ноксө).

Гергеј (вiздлө гөгөр, сесса Наста вылө). Наста, тö-
дан мыј?

Наста. Мыј?

Гергеј (көмалө сапдгсө). Мыј ескө, збылыс сiз шу-
ны, гiжсан-он мекöd?

Наста. Јöј Гергеј! Уж дырјi-нө позө комсомолчлы
любвнöј дела жылыс сорнитны?

Гергеј (четчө). да-öd ештис-нин, со! (идралө көлујсө)
Збылыс-öd јуала, Наста (локтө Насталаң). Но, мыј
шуан? (Кутө пелпомөдыс).

Наста (нещыштчө). Ен кутчыс! Абу лөсыд.

Гергеј. Но, вот кушом тенад тактикаыд!

Жемöл (пырө). Сiла-жө мортыдлөн, налимныр гөч!
Ыжыд сiла!.. Ез-на воны? (Гергеј муно вадорлаң,
вiздө).

Наста. Ез-на тај век!

Жемöл. Гормисны кытчökө... дыр кутисны ветлыны.
Ме-нин муртса курјавомдорө ег волы-а (муно
Гергеј дiнө да вiставлө, кор-сурө кiнас iндавлө бокд).
Кылан, Гергеј, сетi, ме ногөн, мед öпаснöј места.
Гоблөгыс ыжыд, вабергачалө, а улысла дорас
бара лыа— зев ылөң лапкыд. Вылысла дорсыс-
кө боннаыс жугалө— вöртө сiзi i сујас курјаас да
лыа вылас... Сесса нöшта i төлыс, со, сыланö-
жө сiнө.

Гергеј. Мыјла-нө бонна жугалас? Кык кер паста-
öd сiјө, крепитöма чорыда, оз весiг вöрчыв.

Жемöл. Сiјötө збыл, — чорыда, көрт снастјасөн i быд-
тор крепитöма. Ме-тај i шуа, мiса ыжыд-жө морт-
лөн сiла. Ескө вайдлөн, шондiбан, емышт-жө

выныд-да, мортыд нөшта-на вынажык. Виқөдтө,
боннаөн і көртвомалис мортыд Ежватө да шуис:
тпрудис, налімныр гөч!

Гергеј. Ежваыд мыј-на, өні көртвомалөны гырыс-
жык јујас—Волховстрој, Фнепрострој,—кывліи
гапкө Јемөл-фад? Сещөм јујас емөс. Најөс по-
щісны да вөчісны сетчө гырыс електрическөј
стантсіјас, ужалөны ва вынөн...

Јемөл. Со-өд, а мі Јерө-јоль огө вермө тупкыны,
меым мельничаным ужалис—пыр кырөма!..

IV.

Пырөны Міхәјлө да Марја

Мікајлө. Важөн-һин, көнкө, відчысанныд міжанөс?
(Ставыс матыс чоны пызан дорө).

Гергеј. Важөн герт,—колө смена выло петны, а ті
век абуөс...

Мікајлө. Недруг-тај... Но, вәјө сојыштамөј да пе-
тамөј сесса Степанјас, көнкө, дөзмісны-һин-і.

(Нывбабајас сојны корөдны)

Јемөл. Ваыс јамө, Мікајлө.

Мікајлө. Јамө-тај. Естыс вылыс боннасө шөрлаи
петкөдім локтіг-моз.

Јемөл. Петкөдіинныд? Ме шуа-жө вөлі Гергејлы.

Мікајлө. Петкөдім, сіјөн-өд і сормім јонжыкасө
Теныд, Јемөл-фад, ковмас тавөј-кежлө сылаи
сувтны, Марјакөд. Ме Гергејкөд муна улыс кур-
јалаи, сені мед өпаснөј места, а Наста та-гөгөрын
кутас ужавны—чөм дорсаи матынжык.

(Сојөны ставныс).

Гергеј. Но, договортө вөчинныд?

Мікајлө. Вөчим (зепыс кыскө), со. Марја да ме кы-
рымәлім став міжан бригада һимсаи. Өні ковмас
тајөс олөмө пөртны.

Жемөл. Міжансаң колтчөм оз ло.

Марја. дај најө оз колтчыны.

Микајлө. Најө-кө колтчасны — міжанлы дај улысса бригадајаслы омөл лоө.

Жемөл. А герт сіңі: вывсаңыд-кө оз бура пондыны лежавны да бөжкө кутас налөн колны, секи і улыссаылөн ужыс падымыны пондас.

Микајлө. Медвојдөр пасјөма татчө: мед һіөтік кер ез космы. Сы-понда бригадајаслы ужавны төж-дысөмөн асланыс дистантсіјаяс вөсна, медым бон-најас ез жугавны, ез космыны, һекытчө мол ез ласкыс мед.

Гергеј. Мыјла-нө боннајас жугаласны, либө космас-ны? Лун і вој віңам-да?

Жемөл. Лун і вој ескө віңам да вермас-өд кықкө жугавныд. Берөгдорад-на, со, ласкысас керјыд, да өдва вөрзөдан, а лыа вылө-кө сујас — секи-өд пөгібө воан, налимныр гөч!

Микајлө. Вот сіјө і ем. Сесса оз ков вунөдны: та-во-өд первојыс-на мольөн кылөдам вөртө гырыс-јујасөдыд. Шуны-кө, медвоңа опыт, — экзамен. Колө выдержитны. Кылөдчан ужтө колө боевөја нуөдны. Со-өд, ваыд јамны мөдөма, а срокыс-өд абу-һин зев ылын. Кымын куңжыка һужаласны кылөдчөм — сымын сіјө донажык сувтас. А таво мед вөлі чінтөма кылөдчан донсө еша вылө 15% воңа во серті.

Гергеј. Міжан бригада, наперво, оз подградит-а, мед-тыкө мукөдыс таңи ужаласны.

Микајлө. Лаборов јорт-тај сің-жө шуө-а. Мі-пө лыд-дысам тајө участкас медбур бригадаөн. Сің-кө, друјас, бура і ужавны колө, мед збылыс вөлім примернөј бригадаөн. Сөмын оз-на поз і міжан-костыс шуны быдөнөс өткод зилөн. Өсіп Васка лубігө дышөдчыштны. Степан ескө і партјіној морт, да-і сіјө-на мукөд-дырјыс кықкө бытөлі-

чөдчывлө уж вылын. А есіјө Крисаныд меным
кажітчө, зік бокөвөј мортөн, пыр кықкө гусөн
олө, өтдортө. Медса прімернөјнас міјан позө
лыдыны Жемөл-Ғафос.

Жемөл. Кущөм-нын ме прімернөј. Вот ескө томжык-
кө вөлі, секі гашкө...

Мікајлө. Нинөм, Жемөл Ғаф, те і өні-на верстө тујө
шогман.

Гергеј. А мі-нө?

Мікајлө. Тенө, Гергеј, ыкық омөлтны оз поз--
ужалан сөлөмсыд, сөмын вывті пуые да быд
кывјө крукасан. Но сіјө оз падмөд ужсө. Сесса-
өд мі аснымөс огө пондө ошкыны: партіјнөј јөз-
лы пыр колө медвозын лоны... да, муртса ез вуп,
договорын нөшта шуөма: моллөн бөж мед езкол
некущөм ногөн. Мол-кө кывтө суткіөн 30—35
кілометр, мед і бөжыс щөщ кывтіс сымында-жө
пөшти.

Жемөл. Сізі герт, оз ков колны.

Наста (четчө да лөсөдчө мунны). Но, менам сојсіс.
Ті вывті дыр кутінныд варовітны, сорманныд
таңнад.

Марја (четчө-жө). дыр-і лоі. Відчысөны-өд сені. Му-
намөј-нын!

Мікајлө. Медыжыд мог міјан: срокөз, ештөдны кы-
лөдчөм! Ударнөја ужавны! Куш Комілеслы. Таво-4
міллон кубометр-гөгөр колө кылөдны, мөд во
ковмас да с міллон. Пјатілетка өз поз чінтыны!
(Ставыс четчалды).

Жемөл. Лезөма, кыскөма вөрсө да кылөдны-кө огө
вермө строк кезлө—зікөз, страмітам аснымөс,
налімныр гөч!

Гергеј. Но, страмітчөм оз ло! Пјатілеткалыс којмөд
восө огө на увтыртө. Ғај тыртам сполна віввоса
плантө ноль воөн!

Наста. Да, пöльнö, ме ныр кыла, вiтвoса план-пö тыртам нoль воiн, да некыз ог вермы гöгöрвоны. Нoль вoнас-кö сiжö тырö, сeсса-нö вiтöд вoсö гу-лайтны али мыж кутам ставным?

(Ставныс сeралöны).

Гергеј. Выкоднöј во вöчам!.. Жöйд-тај ем...

Жемöль. Агтö, Наста! Герам петкöдiн, налимныргöч! „Гулайтны“ герт, а мiвoккoд-фeмыс паччöрын кутам червицны да пöтöлöкö сöлавны.

Микајлö. Фешкoд-eскö кoд артмiс Насталөн шуöмыс, да сы вылö нiнöм жонасö шензыныс. Јурдöдчан ужнымöс дај полвiка велöдчöмнымöс мi бөрö колiм. Аскiсаң-жö колö кутчысны сетчö. Сыыс мi, Гергеј, текöд мыжаöс меджонасö... Но, муна-мöј, вывти сормiм.

(Лöсöдчöны мунны).

VI

(Пырöны Степан да Парас).

Степан (пырiг-мозыс). Тi-нö талун онö i вежны кöсжö мiжанöс али мыж?

Микајлö (повчö код). Степан?! А сeни-нö? (шeныштö кiнас бoкö).

Степан. Мыж-нö сeни? Сiз колiм. Вiдчысiм, вiдчы-сiм—смена eз во, дај ашным сeсса, со, локтiм.

VII

(Чом сајын мытчысö Крисан, кыждöчöмөн кывзысö; кiас чер. Крисанöс некoд оз адзы).

Микајлö. Тенад-нö, Степан, мыжкö јурад ем али абу? Кызi-нö сeщöм öпaснöј мeстa сiзi колiн? Криса-ныс-нö кöнi.

Парас. Крисан сетчö-на колтчiс, локны-жö кöсјiс... Ме вöли шуа Степанлы: ме мiса ветла да ыста

тіжанос, а тајо ез леҕ: мунам-пö щöщ да јона і
крөтiтам ставнысö, шуö.

Степан. Крөтiтны і колö, есы-дыра онö локтöј-да!
Мікајлö. „Онö локтöј-да“. Мі Марјакöд öни-на мурт-
са воім: ветлім ортча брiгадакöд социалистическöј
договор вöчны-да. Неуна кöт і сормыштiм, оз
вöлі поҕ еновтны тіжанлы ассиныд постнытö!
Торја-нiн теныд, Степан!

Степан. Нiнöм оз ло! Моллыс зев бура кывтö..
Важ, мунöј-нiн регыджык!

Гергеј. Сiҕ-нiн вöлі мунны көсјам.

Мікајлö. Аттö, јöз! Некущöм öтветственнöј тöж-
дысöм бытö абу!..

Степан. Но мы-нö сек-косттi лоі? Боннатö курја
вомдорсыд некод-на оз нылышт.

Мікајлö. Степан, ен вунöд: классöвöј врагыд оз
уҕ, а вөркылöдöмыд—классöвöј фронт. Но му-
намöј (лөсодчöны мунны, Крисан öдјö сажалö, мунö).

VIII. VII

Степан. Мі-нö Параскöд щöщ мунам али огö?

Мікајлö. Тi колтчöј-нiн öни. Регыд ставныс сесса
воаласны.

(Муналöны. Наста да Гергеј бөгтöны ывыны, код сурö
налы отсалöны):

Голь, голь, голь!

Зiла коллям мол, мол, мол,

Збылö пöртам тан,

Выл Војвыв течан план!

(Сажалöны).

IX. VIII

Колöны Парас да Степан, Парас чомјыс кыскö мешöк
да мы-сурö сетыс перјалö. Степан пызан дорын гырҕ-
ҕа вылас летчыштöмдöн жугыл пукалö.

Рупор (сајсан). Вескыда вiсталис Мікајлö-јорт; Кы-

лөдчөм—классовөй фронт. Вөрөгүд некор оз уң,
лок вөчны сижө зев сус.

П а р а с. Пусыны кутам алы мы!

С т е п а н. Енлы, менам сиз-нын гөгөр кутис пуны.
Неладно вөчим, Парас. Ез ков еновтны. Ошыбка
лои менам.

П а р а с. Оңи-нө мы-нын кажитчан сесса?

С т е п а н (четчө). Чөртыд!.. Час, ме ачым щощ вет-
ла (мунө).

X.

П а р а с. Ме тај шули, да ез кывзы,
(Ноксө чом возын).

(Ылын кылыштө сылан шы).

Р у п о р. Вадорти, сылиг-тырји, рада, талаңо матысмө
бригада.

П а р а с. О, кодјаскө кущөм гажа кылө сылоны!
(Сылөм вочасөн пыр матысмө).

Р у п о р. (Ыжыд, гөлөсөн, повчөм сорөн).

Виқодлөј кывтчөсыс, мыј сені вөчсө?

Кущөмкө чера морт кодкө-бөрса вөтчө.

Сы динө мөд морт, со, воө!...

Мыј сені лоө? Мыј сені лоө?

XI.

(Пырөны ударникјас—2 зон да 2 ныв. Код сурөдөн киа-
ныс багыр да чер. Сылөны).

Ыжыд өдөн пуан кадын

Мед воң радын

Мунам ми.

Еј, лули, лули, лули!

Медвоң радын мунам ми!

1 З о н. Час, тани чом кодјаслөнкө (Параелы). Кодјас-
нө тани олоны?

П а р а с. М і.

1 З о н. Мољ вөтлыс бригада?

П а р а с. Бригада, дасөнөс.

1 з о н. Kodi-нө бригафирыс тiжан?

П а р а с. Микајлө.

2 З о н. Кушөма тiжан ужныд мунө?

(Сајын кылө зык)

П а р а с. Лөвыда мунө, бур бригада-тујын ми лыффы-сам.

(Быдөн кывзөны зыксо).

1 Н ы в (виçодө сажө). Тонө, кушөмкө јөз татчө локтөны.

2 Н ы в (виçодлө). Бытө код јөз—увгөны.

1 З о н (виçодлө). Мыжкө, тыдалө, лоөма, лантыштлөј!

П а р а с (чужмөмөн). Мыж-нын сені лоөма?

Н а с т а (өdjө пырө). Микајлөјас бөр локтөны мыжлакө?

(Сајын кылөны гөлдөсјас):

Степан: „Злөдеј!“

Сергеј: „Мыј думажтөма!“

XII

(Пырөны: Лаборов, Степан, Сергеј, Микајлө. Вайөдны медвоçын Крисанөс, сiјө зумыштчөма.)

С т е п а н (Крисан вылө лөкыс). Ок те, злөдеј! Боста да вот журтө багырнас і зурјөдла!

П а р а с. Мыж-нө вөчөма Крисаныс?

Л а б о р о в. Ыжыд пакөст ескө көсјөма вөчны, да ладнө ме су.. Виçода да, кодкө котөрөн локтө, чера. Јуњ гоњ вөчыштіс дај—чернас саш снасттө. Гальсмуни! дај мөдыс көсјө. Ме горөди: мыж, миса, те вөчан, а? Тајө кутчысис сек снастад да кутис горзыны: „еј, локтөј-пө, өтводјыд орө!“ көсјөма зев ыжыд вредительство вөчны. Боннатөкө жугодис, мољыд ескө курјасе пырис дај лыа вылас мыјдта сујис!..

Парас. Вот антусыс! Сіжөн і колтчылөма міяныс.
Колө трасічаоґ керјө көртавны да ва-бөр тојышт-
ны, мед мол-пөвсас жағалас!

Лаборов. Суд-воңын өтветітас. А ті, јортјас, су-
жыка віқөдөј!

Степан. Код чөртыс верміс чајтны. Өд өтілаын
ужалам такөд.

Мікајлө (Степанлы). Вот, Степан, адған. Оз поң
сешөм кокніда віқөдны. Классөвөј врагыд некор
оз уң—сіјө пыр „на чеку“, быдногыс сујсас лок-
тө вөчны! Ладнө-тај, міса, Лаборов јорт суөма-да,
абу уфитөма зікөң леңны боннасө, ноль сутуга
орөдөма сөмын.

Степан. Злөфеј!

1 Зон. Тајө-нө тіјан бригадаын-жө ужалө вөлі?

Мікајлө. Міянын. Ме пыр шулі, міса Крісан—абу
бур морт. Өні-тај, со, петкөдчіс.

Лаборов (вісталө ставныслы). Ті өні адғаннды: клас-
сөвөј врагјас да налөн агентјас быдногөн зілөны
торкны міжанлыс ударнөј уж. Но, мед најө тө-
дасны: сотсіалізм стрөітөм некодлы не падмөд-
ны—сіјө талалас, нырас врагјасөс..

1 Зон (сөлөмөыс). Міжанлы, јортјас, некор оз ков
вунөдны: врагыд ловја-на. Сіјө төдө ассыс пом-
сө да лудык моз сујсас міжан костө, медым көт
кувтөңыс војдөр нөшта өтчыд куртчыны. Өніја
кадө міжанлы колө суса віқөдны, медым сотсіа-
лізм течан уңным муніс сөстөма.

Лаборов (ударнікјаслы). Ті-нө кодјас, кытчө муна-
ныд?

1 Зон. Міжанөс рајкоммөдөдіс прөверајтны кылөдчан
уж. Ударнікјас, контролнөј бригада.

Лаборов. Зев бур... Ме—тајө участокса начальнік
лоа. Өнөң міжан уж пыр-на зев бура муніс..
(Мукөдыслы) но, ваяө сесса мунөј смена выланыд,
а ме тајөс мөдөда карө (Гергејлы). Те томжык

морт, щöщ мекöд кајлан вылыс стојанкаöз, тајöс
кольöдан.

Гергеј. Не-пöштö стојанкаöз, а врагöс ме гötöв
кытчökö ылöзжык—весиg кольöдны! (Тракытö Кри-
санöс) Ук, проклатöј!

Степан. Кывзылöј, жортјас! Тајö делöсыс і ме щöщ
мыжа. Ме вöзја со кущöм предложеньö. Таја
вредителствоыслы öтвет-пыщi, көсјысам нöшта
чорыджыка ужавны. Кылöдчöмсö збыль вылö
ударнöја ештöдны срок кeжлö да олöмö пöртны
божевöј лозунг: „Нiöтик кер огö колö көсмыны!“

Унаöн. Вернö! Көсјысам! Вöчам!

Мікајлö. А ме нöшта содта: Кыпöдны та-гөгөр щöщ
і мукöдјасöс, мобілізујтны став вөркылöдысјассö.

Унаöн. Колö, колö! Врагјаслы вочакыв!

Ізон. Вернö, жортјас! А мі, ударныкјас, асланым уж-
дырјі сы-вылö чуждöдам став берегöвöј брига-
дассö. Сiз-öд, жортјас!

Ударныкјас. Сiз!

Лаборов. Но, сесса прöщцајтлöј, жортјас! да бу-
ра караулiтöј вөрнытö! Аскіјасö, ме чajта татчö
воас Вісер вожса мол—ыжыд напор лолö бара.

Степан. Віçам, ен пов!

Мікајлö. Но сесса—смена вылö, жортјас! Штур-
мујтны мол!

(Ставныс мунöны öтарö-мöдарö. Лаборов, Гергеј да
Крисан—öтарö; мукöдыс-мöдарö. Колöны Степан да
Парас).

(Ставныс бостöны сывны):

Голь, голь, голь,

Зіла кольлам мол,

Мед öтик кер оз кол!

Збылö пöртам тан

Выль Војвыв течан план!

ЗАНАВЕС.

дОНЫС 25 ур.